

Sid 1 (11)

SVEA HOVRÄTT DOM Mål nr
Avdelning 02 2012-11-30 T 221-12
Rotel 0204 Stockholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Stockholms tingsrätt, dom 2011-12-13 i mål T 17345-09, se bilaga A

KLAGANDE

PJSC UKRNAFTA, 00135390
Nestorivsky provulok
04053 Kiev
Ukraina

Ombud: Advokaterna Kaj Hobér och Fredrik Ringquist samt j ur.kand. Andrea
Johansson
Box 1711
111 87 Stockholm

MOTPART

Carpatsky Petroleum Corporation Delaware, 2644163
808 Travis Street, Suite 1040
Houston
77002 Texas
USA

Ombud: Advokaten Bo G.H. Nilsson
Box 1065

101 3 9 Stockholm

Biträde: Brenda Horrigan
Herbert Smith Freehills LLP
3 SthFloorBund Center
222 Yan An Road East
Shanghai 200002
Folkrepubliken Kina

SAKEN

Fastställelsetalan enligt 2 § lagen om skiljeförfarande

HOVRATTENS DOMSLUT

1. Hovrätten fastställer tingsrättens domslut.
DokJd 1039439

Postadress Besöksadress Telefon Telefax Expeditionstid
Box 2290 Birger Jarls Torg 16 08-561 67000 08-561 675 09 måndag - fredag
103 17 Stockholm 08-561 67500 09:00-15:00

E-post: svea.avd2@dom.se
www.svea.se

Sid 2

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12
Avdelning 02

2. PJSC UKRNAFTA ska ersätta Carpatsky Petroleum Corporation Delaware för rättegångskostnad i hovrätten med dels 412 406 kr, varav 399 406 kr avser ombudsarvode, dels 43 158 USD, varav 33 831 USD avser biträdesarvode. På beloppen ska PJSC UKRNAFTA också betala ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för hovrättens dom tills betalning sker.

Sid 3

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12
Avdelning 02

YRKANDEN I HOVRATTEN

PJSC UKRNAFTA (tidigare med firma OJSC UKRNAFTA, nedan benämnt Ukrnafta) har yrkat att hovrätten ska bifalla den talan som bolaget fört i tingsrätten. Ukrnafta har även yrkat att hovrätten ska förplikta Carpatsky Petroleum Corporation Delaware (Carpatsky II) att ersätta Ukrnaftas rättegångskostnad med i tingsrätten begärt belopp samt befria Ukrnafta från skyldighet att ersätta Carpatsky II:s rättegångskostnad där.

Carpatsky II har motsatt sig att tingsrättens dom ändras.

Båda parter har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader i hovrätten.

PARTERNAS TALAN I HOVRATTEN

Inom ramen för de grunder som parterna anförde i tingsrätten har de här åberopat följande omständigheter.

Ukrnafta har gjort gällande att parterna inte träffat något skiljeavtal.

Carpatsky //har bestritt detta och påstått att parterna ingick bindande skiljeavtal

(a) genom undertecknade av ett tilläggsavtal den 26 augusti 1998 (Addendum 1998)

eller

(b) genom att Ukrnafta därefter fick vetskap om fusionen och i mellanhand med

Carpatsky II agerade som om avtalsbundenhet förelåg (realhandlande) eller i vart fall

(c) genom att parterna inför skiljenämnden den 28 november 2007 träffade en överenskommelse

om villkoren för det fortsatta skiljeförfarandet.

Vidare har Carpatsky II gjort gällande

(d) att Ukrnafta under alla förhållanden förlorat rätten att göra jurisdiktionsinvändning,

eftersom bolaget gått i svaromål i skiljeförfarandet utan att göra någon invändning

beträffande skiljenämndens behörighet.

Sid 4

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12

Avdelning 02

Ukrnafta har förnekat att skiljeavtal uppkommit genom någon av de händelser som

angetts under (a)- (c) eller att preklusion inträtt enligt påstående (d), varvid bolaget

gjort gällande att det vid samtliga de angivna tidpunkterna saknat kännedom om de

relevanta omständigheterna, dvs. Carpatsky II:s identitet, den bakomliggande fusionen

och dess rättsverkningar, inklusive att Carpatsky I upphört att existera som rättssub

jekt. I detta sammanhang har Ukrnafta anfört att endast styrelseordföranden kan före

träda ett bolag enligt ukrainsk rätt, vilket enligt Ukrnafta innebär att kunskap om rele

vanta omständigheter hos någon annan befattningshavare i en bolagsorganisation inte

kan tillräknas bolaget vid bedömningen av om avtalsbundenhet uppstått.
Enligt

Ukrnafta har avtalsbundenhet genom realhandlande inte uppkommit, eftersom behörig

ställföreträdare varken haft kännedom om relevanta omständigheter eller företagit

handlingar som gett Carpatsky II befogad anledning att anta att skiljeavtal ingåtts (b).

Vidare föreligger enligt ukrainsk rätt ett krav på skriftlighet för avtal av aktuellt slag,

vilket utesluter avtalsbindning genom realhandlande. Inte heller har ombuden i skilje

förfarandet varit behöriga att ingå skiljeavtal för bolagets räkning (c).

När det gäller påståendet om skiljebundenhet genom undertecknandet av Addendum 1998 (a) har Ukrnafta i sin rättsliga argumentation anfört att läran om motivvillfarelse inte är tillämplig på frågan om avtalsparts identitet och tillagt att frågan om vilket bolag som var avtalspart dessutom var väsentlig för Ukrnafta.

Beträffande preklusionsinvändningen (d) har Ukrnafta gjort gällande att även om bo

laget skulle ha försuttit tiden för att invända mot skiljenämndens behörighet, innebär

inte detta att ett skiljeavtal träffats.

Carpatsky II har i och för sig vitsordat att ukrainsk rätt pekar ut styrelseordföranden som företrädare för ett bolag, men har bestritt att detta skulle leda till slutsatsen att endast denne kan binda bolaget genom realhandlande eller att kännedom om relevanta förhållanden som nått andra personer i bolagsorganisationen skulle sakna betydelse för

avtalsbundenhet.

Parterna har i övrigt utvecklat sin talan på i huvudsak samma sätt som i tingsrätten.

SVEA HOVRÄTT DOMAvdelning 02

Sid 5

T 221 -12

UTREDNINGEN I HOVRÄTTEN

Vittnet Viacheslav Vadymovych Kartashov har hörts på nytt i hovrätten.

Parterna har åberopat samma skriftliga bevisning som i tingsrätten.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Utgångspunkter för hovrättens prövning av preklusionsfrågan
Hovrätten prövar först frågan om Ukrnaftas rätt att göra invändning mot skiljenämndens
behörighet är prekluderad på grund av att invändningen framställts för sent.

Av 34 § andra stycket lagen (1999:116) om skiljeförfarande (LSF) följer att en part som deltar i ett skiljeförfarande utan att göra invändning om att tvisten inte omfattas av ett giltigt skiljeavtal, förlorar rätten att göra detta förhållande gällande i en klanderprocess.

I målet är ostridigt att Ukrnafta deltagit i skiljeförfarandet och framställt j urisdiktionsinvändningen över ett år efter att parterna i november 2007 träffat överenskommelse om förfarandet och närmare ett halvår efter svaromålet. Ukrnafta har gjort gällande att invändningen likväl inte framställts för sent, eftersom bolaget före november 2008 inte känt till att Carpatsky II, som påkallat skiljeförfarande, var ett annat bolag än Carpatsky I som var angiven som avtalspart i Addendum 1998.

Mot detta har Carpatsky II invänt att Ukrnafta under hela förfarandet och senast i augusti 2008 känt till eller i vart fall bort ha haft kännedom om motpartens identitet.

De frågor som hovrätten har att ta ställning till i anslutning till påståendet om

preklusion är följande. Först ska hovrätten pröva om Carpatsky II visat att Ukrnafta haft kännedom om att motparten i skiljeförfarandet var en annan juridisk person än den som Ukrnafta anser sig ha slutit skiljeavtal med. Om så inte är fallet, uppkommer den rättsliga frågan om det förhållandet att en bristande kännedom berott på förbiseende eller försummelse, kan leda till att passivitet medför preklusionsverkan enligt 34 §

Sid 6

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12

Avdelning 02

andra stycket LSF. Ifall hovrätten bedömer rättsläget så att preklusion under sådana

förhållanden kan komma att inträda, ska hovrätten ta ställning till om Ukrnafta bort

inse att Carpatsky II var ett annat rättssubjekt än Carpatsky I. För det fall denna fråga

besvaras jakande, ska hovrätten bedöma om Ukrnafta deltagit i skiljeförfarandet utan

protest under tillräckligt lång tid för att rätten att göra jurisdiktionsinvändning ska ha

gått förlorad. Om hovrätten finner att så är fallet, återstår en rättslig bedömning av vil

ken relevans detta har för det angivna fastställsetemat.

Har Ukrnafta haft kännedom om att Carpatsky II var ett annat bolag än Carpatsky I?

Carpatsky I, som enligt Ukrnaftas uppfattning var avtalspart i Addendum 1998, var ett

bolag med säte i delstaten Texas i USA. I påkallelsekriften anges att det påkallande

bolaget "is a company incorporated and organised under the laws of the State of

Delaware". Samtidigt anges emellertid att bolaget är avtalspart i det avtal "Joint Acti

vity Agreement" som slöts 1995. Det är ostridigt att det var Carpatsky I som var av

talspart i det avtalet. Med hänsyn till dessa motsägelsefulla uppgifter anser hovrätten

inte att det är visat att Ukrnafta genom påkallelsen fått kännedom om Carpatsky II: s identitet.

Av förhöret med Viachelav Vadymovych Kartashov har framgått att Carpatsky II under skiljeförfarandet gav in ett antal dokument i augusti 2008, att det bland dessa fanns ett s.k. "certificate of merger " och att det till handlingarna fogats en dokumentförteckning. Kartashov har emellertid uppgett att det från Ukrnaftas sida - genom ombuden hos Baker & McKenzies advokatbyrå - fordrades ytterligare efterforskningar med anlitande av advokatbyråns amerikanska kontor innan bolaget förstod att innebörden var att Carpatsky I upphört genom en fusion. Dokumenten i fråga har inte lagts fram som bevis i målet och Kartashovs uppgifter är inte sådana att de kan lämnas utan avseende. Hovrätten finner därför att Carpatsky II inte har visat att Ukrnafta tidigare än i november 2008 har haft faktisk insikt om att motparten var en annan än Carpatsky I.

Är det tillräckligt att en part bort känna till den relevanta omständigheten?

I förarbetena till LSF har uttalats att en part inte kan anses ha avstått från att åberopa att ett skiljeavtal varit ogiltigt om det inte visas att han har deltagit i skiljeförfarandet med kännedom om att avtalet var ogiltigt. En part kan nämligen inte anses ha avstått

från att åberopa något han inte känt till (prop. 1998/99:35 s. 149). Detta ligger i linje

med synsättet att passiviteten ska vara att uppfatta som ett avstående från att protestera

mot förfarandet (a. prop. s. 236).

I doktrinen har det getts uttryck för olika uppfattningar beträffande omständigheter

som parten på grund av förbiseende eller försummelse saknat kännedom om. En linje

inom rättsvetenskapen har hävdats att preklusionsverkan kan inträda även mot en part

som visserligen inte varit medveten om den omständighet som medför att skiljenämnen

den saknar behörighet men som bort ha haft sådan kännedom (se Hobér, International

Commercial Arbitration in Sweden, s. 186). Som argument har - åtminstone be

träffande andra klandergrunder (handläggningsfel) - företrädare för detta synsätt un

derstrukit den vinnande partens intresse av att en skiljedom står fast. Det har då argu

menterats för att en part som av försumlighet underlåtit att skaffa sig kännedom om ett

fel i handläggningen bör förlora rätten att göra felet gällande genom klandertalan

(Nordenson i Svensk Juristtidning 1977 s. 717). Andra rättsvetenskapsmän har hävdats

att det i princip inte är tillräckligt att en part bort känna till en omständighet som utgör

klandergrund (se bl.a. Heuman, Skiljemannarätt s. 296). Sistnämnda

ståndpunkt har

vunnit gehör i praxis (se RH 2009:55). Till stöd för denna har anförts att preklusion

enligt 34 § andra stycket LSF bygger på tanken att den klandrande parten, som förhållit

sig passiv under skiljeförfarandet, inte har något befogat skyddsintresse av att kunna

klandra skiljedomen och att en sådan tanke normalt rimligen förutsätter att den passive

haft kännedom om relevanta omständigheter (se Lindskog, Skiljeförfarande, andra

upplagan s. 909). Företrädare för denna linje inom rättsvetenskapen har emellertid

också framhållit att principen inte får hårdras; om en part har vissa belägg för att en

oriktighet förekommit eller en jävsgrund föreligger, bör han inte medvetet kunna avstå

från att undersöka detta för att på så sätt bibehålla sin klanderrätt. (Heuman, a.a. s.

296).

I detta fall grundar sig påståendet om skiljenämndens bristande behörighet på att

Ukrnafta gör gällande att det bolag som påkallat skiljeförfarandet är en annan juridisk

person än den som bolaget träffat skiljeavtal med. Det finns därför skäl att närmare

överväga om de generella ståndpunkter som nu redovisats i någon mån modifieras när

Sid 8

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12

Avdelning 02

det gäller sådana frågor som motpartens identitet, processhabilitet och ombudets

behörighet.

En skiljenämnd har inte samma ansvar som en domstol när det gäller att kontrollera om en part som inleder en process är behörigen företrädd. Det är alltså inte självklart att registreringsbevis eller andra sådana behörighetshandlingar ges in när skiljeförfarande påkallas. En motpart torde därför ha anledning att vid förfarandets inledning förvissa sig om att den påkallande parten är behörigen företrädd (se Lindskog, a.a. s. 543). Även Lindskog som i princip företräder ett krav på full insikt som förutsättning för preklusion har öppnat för att det i nu aktuellt hänseende kan föreligga en viss undersökningsplikt och att det då inte är motiverat att strikt upprätthålla ett fullt insiktskrav (a.a. s. 910 samt not 250). När ett skiljeförfarande initieras kan det också firmas skäl att undersöka motpartens status med avseende på rättskapacitet och partshabilitet (Schöldström, *The Arbitrators Mandate* s. 326 f.)

Av det som nu har sagts drar hovrätten slutsatsen att när ett skiljeförfarande påkallats kan det förväntas att motparten utför vissa kontroller av formalia som har relevans för bl.a. partsställning och behörighet att föra talan. Om det vid dessa kontroller framkommer något förhållande som framstår som anmärkningsvärt, är det rimligt att en viss utvidgad undersökningsplikt får anses åvila parten i fråga. Enligt hovrättens mening kan det nämligen inte anses godtagbart att en part som avstår från att följa upp sådana uppgifter ska vara bibehållen en klanderrätt som annars skulle bortfalla.

Har Ukrnafta bort känna till att Carpatsky II var ett annat bolag än Carpatsky I?

Som framgått av hovrättens prövning av frågan om faktisk kännedom, innehöll på-

kallelseskriften en uppgift om att det påkallande bolaget bildats i enlighet med lagstift

ningen i Delaware. Ukrnafta har framhållit att bolagslagstiftningen i Delaware i vä

sentliga avseenden skiljer sig från den som gäller i Texas. Även om uppgiften - som

hovrätten funnit - inte inneburit någon tydlig upplysning som gett Ukrnafta full insikt

om Carpatsky II:s identitet som annat rättssubjekt än Carapatsky I, har den ändå inne

burit en indikation på att en väsentlig förändring inträffat sedan Ukrnafta träffade skil

jeavtal med det Texas-registrerade bolaget. Denna indikation har enligt hovrättens me

ning bort föranleda ytterligare kontroller med avseende på partsställningen. Sådana

Sid 9

SVEA HOVRÄTT DOM T 221 -12

Avdelning 02

kontroller skulle ha lett till att Ukrnafta fått vetskap om de förhållanden som nu åberopats

till stöd för skiljenämndens bristande behörighet. Hovrätten anser alltså att

Ukrnaftas passivitet ska anses sträcka sig från den tidpunkt när bolaget fick del av på-

kallelseskriften till dess att invändningen framställdes den 19 december 2008.

Har Ukrnafta försuttit tiden?

I 34 § LSF anges inga bestämda tidsfrister för hur snabbt under skiljeförfarandet en

part måste framföra sin protest för att den inte ska prekluderas, utan detta får allmänt

sett avgöras med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet. En invändning mot

skiljemännens behörighet bör som regel framställas i svaromålet, även om det kan finnas utrymme för undantag från denna princip (se RH 2009:55, jfr Lindskog a.a. s. 910, särskilt not 252).

Enligt § 24 (2)(ii) i skiljedomsreglerna för Stockholms Handelskammars Skilje

domsinstitut (2007) ska en svarandepart senast i svaromålet framställa eventuella in

vändningar i fråga om skiljeavtalets existens, giltighet eller tillämplighet. En sådan

reglering bör tillmätas stor tyngd vid bedömningen av preklusionsfrågan.

Som hovrätten funnit borde uppgifter i påkallelsekriften ha föranlett Ukrnafta att göra närmare undersökningar. Tidsperioden från att Ukrnafta fick del av påkallelsen hösten 2007 och fram till svaromålet som gavs in den 23 juni 2008 skulle med råge ha räckt till för erforderliga kontroller. Hovrätten bedömer alltså att invändningen om bristande behörighet borde ha gjorts i svaromålet i enlighet med huvudregeln. När så skedde i en inlaga den 19 december 2008 hade alltså tiden försuttits. Invändningen är således för sent framställd för att kunna prövas i en klanderprocess.

Preklusionens relevans för fastställsetemat

Ukrnafta har anfört att även om bolaget skulle att förlorat rätten att grunda en klander

tal på det förhållandet att skiljenämnden saknat behörighet, innebär inte detta att

skiljeavtal träffats.

Hovrätten har uppfattat denna argumentation så att Ukrnafta menar att preklusionsfrågan inte är omedelbart relevant för det fastställsetema som ska prövas i målet.

Sid 10

SVEA HOVRÄTT DOM T221-12

Avdelning 02

Carpatsky II har inte gjort gällande att den förlorade talerätten innebär att ett skiljeavtal har träffats; tvärtom har det tydligt framhållits att preklusionsinvändningen under (d) (se under redogörelsen för parternas talan i hovrätten ovan) är skild från påståendet att parterna ingått skiljeavtal under skiljeförfarandet (c). Hovrätten har uppfattat Carpatskys invändning (d) så att skiljenämnden påstås under alla förhållanden ha blivit behörig då rätten att föra talan om bristande behörighet bortfallit.

Eftersom hela systemet med skiljeförfarande bygger på en gemensam partsvilja verklig eller under vissa omständigheter fingerad - att lösa sina mellanhavanden utanför den ordinarie processordningen, kan det inte upprätthållas någon strikt skiljelinje mellan vad som materiellt kan anses ha avtalats och vad som till följd av den avtalade tvistelösningsordningen gäller processuellt. Det kan t.ex. noteras att i UNCITRALS

s.k. modellag anges i art. 7(5) att ett skiljeavtal ska anses ha ingåtts skriftligen när käromål och svaromål har utväxlats och en part hävdar att ett skiljeavtal föreligger och den andra parten inte invänder mot detta. När en part under ett förfarande förhållit sig passiv på ett sätt som enligt hovrättens hittills gjorda överväganden inneburit att denne ska anses ha accepterat skiljenämndens kompetens, får detta således till konsekvens att skiljenämnden också blivit behörig alldeles oavsett om något skiljeavtal träffats dessförinnan.

Detta leder hovrätten till slutsatsen att förlusten av rätten att genom klandertalan angripa skiljenämndens behörighet att pröva tvisten är direkt relevant för fastställsetemat; att Ukrnafta förlorat rätten att föra talan i detta hänseende innebär att skiljenämnden också varit behörig. Vid denna bedömning ska käromålet ogillas.

Det finns inte skäl för hovrätten att gå in i prövning av övriga grunder.

Tingsrättens
domslut ska alltså fastställas.

Vid denna utgång ska Ukrnafta ersätta Carpatsky II för rättegångskostnaden
i hovrätten.
Beloppet är inte tvistigt.

Sid 11

SVEA HOVRÄTT DOM T221-12
Avdelning 02

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B
Överklagande senast 2012-12-28

?-2.

3u^

I avgörandet har deltagit hovrättslagmannen Kristina Boutz, hovrättsråden
Kerstin
Elserth och Ulrika Ihrfelt, referent, samt tf. hovrättsassessorn Felisa
Kryzanski. Enhälligt.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM Mål nr
2011-12-13 T 17345-09
Meddelad iStockholm
^ „,•f-? / '•' i .

PARTER

KÄRANDE SVEAJROVRÄTT

Avd. /

OJSC UKRNAFTA

Bilaga A

iNestorivsky by-str 3-5

till dom

04053 Kyiv

Ukraina

Ombud: Advokaterna Kaj Hobér och Fredrik Ringquist
samtjur, kand. Andrea Johansson
Mannheimer Swartling Advokatbyrå AB
Box 1711

111 87 Stockholm

SVARANDE

Carpatsky Petroleum Corporation
808 Travis Street, Suite 1040
Houston Texas
77002
USA

Ombud: Advokaten Bo G. H. Nilsson
Advokatfirman Lindahl KB
Box 1065

101 39 Stockholm

Biträde: Brenda D. Horrigan
Salans Law Firm
5 boulevard Malesherbes
75008 Paris
Frankrike

DOMSLUT

1. Med undanröjande av Stockholms tingsrätts, avd. 5, tredskodom den 1 oktober 2009 i mål nr T 3294-09, ogillar tingsrätten käromålet.
2. OJSC UKRNAFTA ska ersätta Carpatsky Petroleum Corporations rättegångskostnader med dels 820 688 kr, varav 811 681 kr för arvode, dels

DokJd 1011535

Postadress Besöksadress Telefon Telefax Expeditionstid
Box 8307 Scheelegatan 7 08-561 65470 08-561 650 05 måndag - fredag
104 20 Stockholm E-post: 08:00-16:00
stockholms.tingsratt.avdelning5@dom.se
www.stockholmstingsratt.se

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelnings 2011-12-13

42 771 USD, varav 41 294 USD för arvode. På beloppen ska ränta löpa enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för denna dom till dess betalning sker.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 201 M2-13
BAKGRUND

Carpatsky Petroleum Corporation bildades i den amerikanska delstaten Texas den 17 november 1992 med organisationsnummer 01251101 (Carpatsky I).

OJSC UKKNAFTA (Ukrnafta) är ett bolag som ursprungligen var helägt av den ukrainska staten. Bolaget privatiserades delvis under åren 1995-1998 men är fortfarande till hälften ägt av den ukrainska staten. SE Poltavnaftogaz (PNG) är ett dotterbolag till Ukrnafta.

Den 14 september 1995 ingick Carpatsky I ett samarbetsavtal (Joint Activity Agreement No. 410/95, JAA) med PNG. Avtalet JAA har ändrats och tillagts ett flertal gånger, bl.a. genom avtalet restated JAA år 1996.

Den 18 juni 1996 bildades Carpatsky Petroleum Corporation, registrerat i den amerikanska delstaten Delaware med organisationsnummer 2644163 (Carpatsky II).

Den 22 juni 1996 uppgick Carpatsky I genom fusion i Carpatsky II.

Genom ett ytterligare tilläggsavtal till JAA av den 26 augusti 1998 (Addendum 1998) trädde Ukrnafta in som avtalspart i stället för PNG.

I skrift av den 28 september 2007 påkallade Carpatsky II skiljeförfarande mot Ukrnafta vid Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut med stöd av en skiljeklausul i Addendum 1998. Som avtalspart i Addendum 1998 upptogs Carpatsky I.

Den 3 mars 2009 väckte Ukrnafta talan mot Carpatsky II i förevarande mål. Sedan

Carpatsky II delgetts stämning och underlätit att höra av sig. biföll tingsrätten

Ukrnaftas talan genom en tredskodom som meddelades den 1 oktober 2009 i mål nr

T 3294-09. Efter det att Carpatsky II ansökt om återvinning av tredskodomen inom rätt

tid har handläggningen av målet återupptagits.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelnings 2011-12-13

Dom i skiljefbrfarandet meddelades den 24 september 2010. Tvisten i nu föreliggande mål gäller frågan om skiljemännens behörighet.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Ukrnafta har yrkat att tingsrätten ska fastställa att skiljenämnden i mål V (124/2007) vid Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut saknade behörighet att pröva tvisten mellan Ukrnafta och Carpatsky II.

Carpatsky II har bestritt yrkandet.

Vardera parten har yrkat ersättning för rättegångskostnader.

GRUNDER

Ukrnafta

1. Det har inte uppkommit något skiljeavtal mellan Ukrnafta och Carpatsky II genom den fusion som ägde rum mellan Carpatsky I och Carpatsky II år 1996.
2. Det har inte uppkommit något skiljeavtal mellan Ukrnafta och Carpatsky II genom Addendum 1998, eftersom Carpatsky I är Ukrnaftas medkontrahent i Addendum 1998.
3. Det har inte heller vid något senare tillfälle genom realhandlande uppkommit skiljeavtal mellan Ukrnafta och Carapatsky II.
4. Ukrnafta har inte heller förlorat rätten att åberopa avsaknaden av skiljeavtal, eftersom Ukrnafta inte har känt till de omständigheter som gör att giltigt skiljeavtal inte föreligger.
Carpatsky II

1. Ukrnafta har förlorat sin rätt att göra jurisdiktionsinvändning eftersom invändningen inte har framställts i rätt tid.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09

Avdelnings 2011-12-13

2. Om Ukmafta har framställt invändning i rätt tid föreligger ändå skiljeavtal, eftersom skiljeavtalet blev giltigt mellan parterna redan genom undertecknandet av Addendum 1998.

3. Om skiljeavtalet inte blev giltigt mellan parterna redan genom Addendum 1998 har skiljeavtal ändå uppkommit under tiden därefter genom att Ukmafta har fått kännedom om fusionen och inte reagerat mot denna utan tvärtom konsekvent agerat som om avtalsbundenhet med Carpatsky II förelegat.

4. Om skiljeavtal inte har uppkommit genom realhandlande har skiljeavtal i vart fall uppkommit inför skiljenämnden den 28 november 2007 genom en mellan parterna träffad överenskommelse om villkoren för det fortsatta skiljeförfarandet.
PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Ukmafta

Allmänt

PNG och Ukmafta var liksom Carpatsky I verksamma inom gasindustrin. Den

14 september 1995 ingick PNG det avtal som i tvisten kallas JAA med Carpatsky I

som medkontrahent. JAA avsåg exploatering av ett gasfält i Ukraina. Avtalet innehöll

en skiljeklausul som föreskrev skiljeförfarande vid handelskammaren i Kiev.

Den 18 juni 1996 bildades Carpatsky II. Den 22 juni samma år upphörde Carpatsky I

att existera som självständigt rättssubjekt genom en fusion som innebar att Carpatsky I

gick upp i Carpatsky II. Bolagen hade identiska firmanamn. PNG varken samtyckte till

eller upplystes om fusionen. Denna har därför inte blivit bindande i förhållande till

vare sig PNG eller dess successor Ukrnafta. Även om fusionen skulle anses vara giltig

i förhållande till PNG och Carpatsky II därmed skulle anses ha inträtt i

Carpatsky I:s

samtliga förpliktelser, saknar det betydelse eftersom det då gällande avtalet mellan

parterna. JAA, föreskrev skiljeförfarande i Kiev.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

Trots att Carpatsky I hade upphört att existera, utgav sig Carpatsky II även

fortsättningsvis för att vara Carpatsky I. Under det fortsatta avtalsförhållandet ingicks

ett trettiotal tilläggsavtal mellan parterna i Carpatsky I:s namn och med användande av

Carpatsky I:s skattenummer och registreringsnummer. Carpatsky II bedrev också

verksamhet i Ukraina genom användande av Carpatsky I:s representationskontor. Ett

av de tilläggsavtal som träffades är Addendum 1998 som innehåller den skiljeklausul

som Carpatsky II förlitat sig på. och som föreskriver skiljeförfarande i Stockholm. Det

var också genom detta avtal som Ukrnafta trädde in som avtalspart i stället för PNG.

Ukrnafta var från början ett helägt statligt bolag. Bolaget privatiserades delvis under

åren 1995-1998 men är fortfarande till hälften ägt av den ukrainska staten genom

Naftogaz. Ägarbilden för Ukrnafta är numera i stort sett densamma som den som

förelåg år 1998. Den förändring av avtalsförhållandet som ledde till att Ukrnafta blev

avtalspart föranledde en tämligen utförlig reglering i Addendum 1998.

Carpatsky I hade upphört att existera två år före ingåendet av Addendum 1998. Även om det har förekommit vissa dokument som kopplar Carpatsky II till delstaten Delaware kände Ukrnafta inte till fusionen eller partssuccessionen och utgick därmed från att Addendum 1998 ingicks med Carpatsky I. Carpatsky II var inte omedvetet om Ukrnaftas missuppfattning utan har i stället ansett att det har funnits skäl att även i fortsättningen utge sig för att vara Carpatsky I. Att som utländskt rättssubjekt bedriva verksamhet i Ukraina, särskilt inom olje- och gassektorn, är nämligen förknippat med byråkrati och formaliteter.

Ukrnafta har således saknat kännedom om de relevanta omständigheterna, dvs. att fusion har skett och att det skulle ha skett en partssuccession i kraft av fusionen. Eftersom Ukrnafta har saknat sådan kunskap kan Ukrnafta inte heller genom realhandlande anses ha ingått något skiljeavtal med Carpatsky II. Ukrnafta har inte heller underlåtit att påtala skiljenämndens bristande behörighet under skiljeförfarandet i Stockholm.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

"Närmare om JAA och situationen före fusionen i juni 1996

JAA avsåg exploateringen av ett område i Poltavaprovinsen. Enligt artikel 1.7 i JAA styrs avtalet av ukrainsk rätt. Tvister om JAA ska enligt artikel 14.3-14.4 hänskjutas till skiljedomsinstitutet i K i ev. Av artikel 16.1 framgår att tillträde av nya parter till avtalet kräver omförhandling. Enligt artikel 6 i den ukrainska Law of Ukraine on Foreign Economic Activities ska avtal med utländska investerare ingås skriftligen. Det innebär att nya skriftliga avtal behövde ingås för att nya parter skulle kunna inträda. Det är ostridigt att JAA ingicks mellan Carpatsky I och PNG.

I JAA förekommer Carpatsky I:s bolagsstämpel. Bolagsstämplar är vanligt

förekommande i OSS-länder och avtalsparter fäster i allmänhet stor vikt vid dessa.

Stämpeln fyller funktionen att tillhandahålla information om det bolag som stämpeln

representerar. Carpatsky I:s stämpel utgörs av ett pentagram som motsvarar symbolen

för delstaten Texas. I stämpeln anges också ett organisationsnummer, 01251101, och

ett skattenummer, 76-0393576.1 slutet av JAA återfinns även en underskrift av Leslie

Texas. Denne var vd i Carpatsky I under åren 1992-1996 och därefter i Carpatsky II

under åren 1996-2000.

Efter ingåendet av JAA ansökte Carpatsky I om att få upprätta ett representationskontor i Ukraina. Tillsammans med ansökan ingav Carpatsky I bolagshandlingar. Ansökan beviljades och representationskontoret registrerades för Carpatsky I i april

1996. Syftet med registreringskravet är att staten ska känna till vilka bolag som bedriver verksamhet i landet. Ukrainas högsta förvaltningsdomstol har fastställt att det inte är möjligt att överlåta ett representationskontor från ett bolag som har överlåtit, till ett annat bolag.

Närmare om fusionen i juni 1996

I juni 1996 hade samarbetet mellan PNG och Carpatsky I pågått under ca tio månader.

I och med fusionen upphörde Carpatsky I att existera den 22 juni 1996. Bildandet av

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

Carpatsky II skedde bara ett par dagar före fusionen och hade som enda syfte att Carpatsky I skulle uppgå i det nybildade bolaget. Skälet till fusionen var att göra bolaget mer attraktivt för investerare genom att ge det Delawarestatus. Mellan parterna

i målet är det ostridigt att PNG inte underrättades om fusionen när den genomfördes.

Varken PNG eller Ukrnafta underrättades förrän Ukmafta fick reda på fusionen av en slump under år 2008, efter det att skiljeförfarandet hade inletts i Stockholm.

De rättsliga konsekvenserna av det nu nämnda är följande. Carpatsky I saknade

möjlighet att, efter det att det upphörde att existera, ikläda sig rättigheter och

skyldigheter. Därtill saknade Carpatsky II möjlighet att inträda i de rättigheter och

skyldigheter som Carpatsky I redan innehade, eftersom varken PNG eller Ukrnafta

underrättades om den fusion och de förändringar som ledde till att Carpatsky II

bildades. Fusionen blev inte gällande mot vare sig PNG eller Ukmafta. Även om det

skulle anses att fusionen innebar att Carpatsky II inträdde i avtalsrelationen med PNG

saknar detta betydelse för frågan om skiljeavtalets giltighet, eftersom det skiljeavtal

som pekar ut Stockholm som ort för skiljeförfarandet ingicks två år efter fusionen.

Carpatsky II hade ju endast möjlighet att inträda i tidigare ingångna avtal. Något

skiljeavtal med innebörd att tvister med anledning av avtalet ska avgöras genom

skiljeförfarande i Stockholm kan således under inga förutsättningar ha uppkommit

redan genom fusionen år 1996.

De relevanta omständigheter som PNG skulle ha informerats om rörande fusionen år

1996 är följande: att Carpatsky II existerade, att Carpatsky II var en självständig och

från Carpatsky I skild juridisk person, att Carpatsky I hade upphört att existera, att

Carpatsky II hade inträtt i de avtal i vilka Carpatsky I dittills hade varit part, samt när

och hur dessa förändringar ägt rum. Om allt detta saknade PNG kännedom.

Carpatsky II har inte bara underlåtit att informera utan även aktivt försökt dölja

förändringarna på sin sida.

Carpatsky II har hävdad att fusionen och därtill hörande förändringar helt saknade betydelse för Ukrnafta. Detta bestrids av Ukrnafta som anför följande skäl för sin

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
Avdelning5 2011-12-13

inställning. Carpatsky II kunde inte inträda i avtalsrelationen utan ett nytt skriftligt avtal, oavsett om Carpatsky II varit universalsuccessor eller inte. Detta följer, förutom av vad som redan anförts, också av ukrainska valutabestämmelser, och det är mot denna bakgrund otänkbart att PNG eller Ukrnafta skulle ha tyst accepterat partsbyte utan att påtala de krav som gällande bestämmelser uppställer. Carpatsky II har vidare fortsatt att bedriva verksamhet genom Carpatsky I:s representationskontor trots att det inte har varit tillåtet. Även detta skulle PNG ha påtalat om det hade funnits kännedom om det, eftersom ett sådant fel hade kunnat få konsekvenser för PNG och sedermera Ukrnafta. Parallellt med det nu aktuella JAA bedrev Carpatsky I tillsammans med Ukrnafta ett annat gasfältssamarbete – UkrKarpatoil -i vilket Carpatsky I ägde 45 procent och Ukrnafta 55 procent. Carpatsky II har inte kunnat inträda i detta samarbete utan samtycke från Ukrnafta. Om Ukrnafta hade känt till partsförändringen skulle Ukrnafta självklart ha reagerat. Det kan också framhållas att lagstiftningen angående

ansvarsgenombrott med ansvar för bolagsföreträdare är förmånligare för företrädarna i Delaware än vad motsvarande lagstiftning är i Texas. Det innebär att det är svårare för en motpart till ett sådant Delawarebolag att göra bolagsföreträdare personligt ansvariga för bolagets förpliktelser.

Närmare om förhållandena efter fusionen år 1996

Carpatsky II fortsatte att bedriva verksamhet genom Carpatsky I:s representationskontor trots att det inte var i enlighet med gällande bestämmelser. I en process i den ukrainska högsta förvaltningsdomstolen begärde Ukrnafta att domstolen skulle fastställa att Ekonomiministeriets underlåtenhet att stänga Carpatsky I:s representationskontor samt avregistrera detsamma var felaktig. Yrkandet bifölls av domstolen i ett avgörande den 14 juli 2010. Avveckling ska ske vid likvidation, och förändring genom fusion ska bedömas på samma sätt. Avgörandet ger vid handen att Carpatsky II:s agerande är symptomatiskt. Bolaget har inte bara underlåtit att informera om sin rätta status utan även aktivt utgett sig för att vara Carpatsky I.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

Vid ingåendet av de följande tilläggsavtalen presenterade sig Carpatsky II löpande som

Carpatsky I. Detta skedde trots att det skulle ha varit enkelt att upplysa om de riktiga förhållandena. Ett exempel på detta är ingåendet av ett tilläggsavtal till JAA under år 1996. det s.k. restated JAA. som ingicks endast fyra månader efter fusionen. Eftersom

Carpatsky I då hade upphört att existera skulle detta ha varit ett bra tillfälle att

informera om förändringarna och göra korrigeringar. I restated JAA förtydligades i

stället att det var Carpatsky I som var avtalspart; av originalavtalet framgår att

organisationsnumret är detsamma som det som hade använts för Carpatsky I och an

bolaget är registrerat i delstaten Texas. Bolagsstämpeln för Carpatsky I fortsatte också

att användas, trots att bolagsordningen för Carpatsky II i punkten 11.05 föreskriver att

det ska finnas en särskild stämpel för det bolaget. Den bestämmelse i artikel 17.3 i

restated JAA som anger att rättigheter och skyldigheter utan vidare ska överföras på

successor till följd av likvidation eller omorganisation saknar betydelse, eftersom

denna bestämmelse finns i ett avtal som ingicks efter det att Carpatsky I redan hade

upphört genom fusionen. Innehållet i restated JAA saknar således betydelse i detta

avseende. Tvärtom kan det hävdas att behovet av en sådan bestämmelse i detta skede

talar för att förhållandena dessförinnan var de motsatta, dvs. att överföring av

rättigheter och skyldigheter då - alltså vid tidpunkten för fusionen år 1996 - inte

skedde automatiskt i händelse av likvidation eller omorganisation. Av artikel 20.4

-20.5 i restated JAA framgår att parterna vid detta avtals ingående alltjämt var överens

om att skiljeförfarande skulle äga rum i Ukraina.

Carpatsky I fortsatte att anges som motpart i ett femtontal tilläggsavtal därefter. Vart

och ett av dessa tilläggsavtal utgjorde ett tillfälle för Carpatsky II att informera om

fusionen. I tilläggsavtalen förekommer visserligen inte på nytt uppgiften från restated

JAA om att Carpatsky är registrerat i delstaten Texas, men det görs heller ingen

uttrycklig ändring av partsdefinitionen. Dessutom används Carpatsky I:s bolagsstämpel.

Under hela tiden fram till år 1998 fanns det över huvud taget inget skiljeavtal som föreskrev skiljeförfarande i Stockholm.

Ii

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
AvdelningS 2011-12-13

Närmare om Addendum 1998

När Addendum 1998 ingicks den 26 augusti 1998 var syftet en justering av restated

JAA. En fråga som särskilt togs upp i Addendum 1998 var partsbytet från PNG till

Ukrnafta. Den behandlades i artikel 2 i Addendum 1998 och innebar bl.a. att hänvisningar till PNG i flera artiklar i restated JAA skulle ändras till hänvisningar till

Ukrnafta. Trots att denna fråga gavs stort utrymme i Addendum 1998 togs motsvarande förändringar på motpartens sida inte upp. På den sida i Addendum 1998

som innehåller signaturer syns också att Carpatsky I:s bolagsstämpel användes även

denna gång. Det har därför inte uppkommit något skiljeavtal mellan parterna genom

undertecknandet av Addendum 1998.

Närmare om påståendet om skiljeavtal till följd av realhandlande efter Addendum 1998

Skiljeavtal kan ingås genom realhandlande, men det förutsätter att den som realhandlar har insikt om de relevanta omständigheterna. Den realhandlande måste dessutom ha varit behörig att ingå avtal. Den person som har varit behörig att ingå avtal genom realhandlande i Ukrnafta har i princip endast varit bolagets chairman.

Som redan har angetts hade Ukrnafta vid undertecknandet av Addendum 1998 inte kännedom om de relevanta omständigheterna. Inte heller senare fick Ukrnafta

kännedom om de relevanta omständigheterna.. Under tiden efter Addendum 1998 fortsatte Carpatsky II att ange Carpatsky I som motpart och i några fall med

användande av Carpatsky I:s bolagsstämpel, i omanipulerad form med Carpatsky I:s organisations- och skattenummer. Exempel på detta finns i tilläggsavtal daterade den 31 augusti 1998, den 7 september 1998, den 30 november 1998, den 18 februari 1999, den 24 februari 1999, den 8 april 1999 och den 23 april 1999.1 ett utkast till tilläggsavtal som daterats i februari 2000 angavs Carpatsky Petroleum Corporation LLC som ett bolag "organized and existing under the laws of Texas". Det avtalet ingicks dock aldrig av parterna. I ett tilläggsavtal daterat den 1 oktober 1999, i ett

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
AvdelningS 2011-12-13

mötesprotokoll daterat den 29 juni 2006 samt i två brev daterade den 27 september

2000, ställda till Ukrainas vice premiärminister och till styrelseordföranden i Naftogaz.

användes Carpatsky I:s bolagsstämpel, nu i manipulerad form med tidigare angivet

organisationsnummer övertäckt. Att stämpeln har manipulerats har fastställts i ett

utlåtande den 5 juni 2009 av Kievs kriminaltekniska laboratorium, l utlåtandet

konstateras att den del av stämpeln som har angett organisationsnummer har övertäckts

när stämpeln har använts. Carpatsky II måste därmed anses ha varit medvetet om att en

felaktig stämpel hade använts av bolaget tidigare.

Carpatsky II har till stöd för att ett skiljeavtal har ingåtts genom realhandlande åberopat ett antal omständigheter, men inga av dessa omständigheter utgör avtalshandlingar. Carpatsky II har hänvisat till ett samtal som Carpatsky II:s vd Leslie Texas ska ha haft med Leonid Kusch, chef för Ukrnaftas utrikesrelationer, i vilket denne skulle ha informerat Leonid Kusch om förändringarna avseende Carpatsky I och

II. Någon tidpunkt för detta samtal har Leslie Texas inte angett. Vad som nu redovisats har Leslie Texas uppgett i förhör under skiljeförfarandet i Stockholm. Av Leslie Texas egna och av honom själv underskrivna vittnesattester i skiljeförfarandet, daterade den 16 februari 2009, den 28 maj 2009 samt den 26 augusti 2009 framgår dock inget om att sådana upplysningar skulle ha lämnats till Leonid Kusch. Tvärtom har Leslie Texas i dessa attester uttalat att Carpatsky II "continued to act as one company" för att Ukrnafta varken skulle uppröras av namnändringarna eller ges intrycket av att något hade förändrats. Det kan i sammanhanget tilläggas att Leonid Kusch nu har avlidit och att uppgifterna från Leslie Texas därför inte längre kan kontrolleras. Leonid Kusch hade dessutom inte ställning som chairman i Ukrnafta. Information till Leonid Kusch har därför inte heller den betydelse som Carpatsky II gör gällande. Carpatsky II har vidare åberopat mötesprotokoll från s.k. management committee

meetings mellan partema och därvid pekat på att en stämpel som anger delstaten Delaware användes. Enligt Ukrnafta innebär detta inte att Ukrnafta därigenom informerats om och förstått de relevanta omständigheterna. Inte heller de fullmakter som utställts av Carpatsky II under åren 2000–2002 och som anger att bolaget är bildat

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
Avdelnings 2011-12-1?

i enlighet med delstaten Delawares lagstiftning, har sådan betydelse att de innebär att Ukrnafta därigenom informerats om och förstått de relevanta omständigheterna.

Carpatsky II har vidare åberopat ett brev den 24 mars 2005 upprättat av Svetlana Vasylets, dä bl.a. biträdande chef för den avdelning inom Ukrnafta som ansvarade för utrikes affärsrelationer, skickat till olje- och energiministeriet i Ukraina. I brevet, vars innehåll delvis återges i skiljedomen under stycke 201. behandlas samarbetet mellan Ukrnafta och Carpatsky varvid anges att Carpatsky Petroleum Corporation "was reregistered in the state (sic) of Delaware, USA". Det kan i detta sammanhang framhållas att det i brevet talas om endast ett bolag och om att detta skulle ha blivit

omregistrerat. Dessutom står det att omregistreringen skedde år 2000, vilket ska

jämföras med att fusionen ostridigt genomfördes i juni 1996.

Även fortsättningsvis erhöll Ukrnafta information som befäste Ukrnaftas uppfattning om att motparten i avtalsförhållandet var Carpatsky 1. I ett brev från Ukrnafta daterat den 28 februari 2006 begärdes - rned anledning av att tidigare korrespondens som hade skickats till den adress till Carpatsky som hade angetts i JAA hade kommit i retur uppgifter om bolagets årsredovisning och om företrädare och plats för bolaget. I denna situation förelåg tillfälle att lämna information om förhållandena på

Carpatskys sida.

Så skedde dock inte. I ett brev daterat den 14 mars 2006 talade Z.I.

Frolova, chef för

Carpatskys representationskontor i Kiev, endast om ett bolag och angav en ny adress i

Houston, Texas. I brevet nämndes ingenting om att Ukrnafta nu hade ett göra med ett

annat bolag än det som avtal ursprungligen slöts med. I ytterligare ett brev från

Ukrnafta, daterat den 19 september 2006, begärdes kopior av handlingar som bekräftade behörigheten för Robert Bensch som företrädare för Carpatsky, nämligen

beslut om utnämning av Robert Bensch och en notariserad bolagsstadga för Carpatsky.

Som bilagor till ett brev från Carpatsky II till Ukrnafta den 11 november 2006

bifogades utnämningsbeslut och en notariserad bolagsordning för Carpatsky, daterad i

november 1992. Innehållet i bolagsordningen bekräftade att motparten alltjämt

utgjordes av Carpatsky I.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09

Avdelnings 2011-12-13

Närmare om agerandet i samband med skiljeförfarande!

Inte heller under den tid som löpte mellan påkallandet av skiljeförfarande fram till

november 2008 lämnade Carpatsky II information om de relevanta omständigheterna

kring bolagsförhållandena. Under skiljeförfarandet presenterade käranden sig som

Carpatsky I. Även i påkallelseskriften av den 28 september 2007 angavs parterna i

tvisten som identiska med de parter som återfinns i JAA, punkt 1.1 i påkallelseskriften.

Denna uppgift återkom i käromålet av den 13 maj 2008, punkt 1.2. Det är vanligt att en

påkallande part som inte är densamma som den som har ingått skiljeavtalet förklarar

detta i bakgrunden till påkallelsen eller käromålet, men så skedde inte här.

I svaromålet i skiljeförfarandet den 23 juni 2008 redogjorde Ukrnafta för det egna partsbytet i fotnot 2 till punkt 10. Att det inte finns någon motsvarande redogörelse för partsbytet på Carpatskys sida beror på att Ukrnafta helt enkelt inte kände till detta, utan alltjämt utgick från att motparten utgjordes av Carpatsky 1.

Ukrnafta framställde invändning om skiljenämndens bristande behörighet så snart kännedom erhöles om att förändring hade skett på Carpatskys sida. Invändning gjordes i en inlaga till skiljenämnden som är daterad den 19 december 2008. Det är inte möjligt att avstå från rätten att göra invändning om skiljenämndens behörighet med mindre än att parten känner till de omständigheter som leder till att nämnden är obehörig. Eftersom Ukrnafta fram till i vart fall november 2008 inte kände till de relevanta omständigheterna kan invändningen inte anses vara för sent framställd.

Sammanfattningsvis står det klart att Carpatsky II inte har lyckats visa att vare sig

PNG eller Ukrnafta har haft kännedom om de relevanta omständigheter som skulle ha

utvisat att Carpatsky II hade inträtt i Carpatsky I:s avtalsrelation. Carpatsky II har

underlåtit att informera om detta och därutöver uppträtt som Carpatsky I.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

Carpatsky II

Allmänt om fusionen år 1996

USA består av delstater med sinsemellan olika lagstiftning. Det är inte möjligt att flytta ett bolags säte hur som helst mellan delstaterna. Om man vill åstadkomma detta används vanligen den teknik som Carpatsky Petroleum Corporation använde sig

av.

Det bildas således ett nytt bolag, ett skal, i den stat till vilken sätet ska förläggas och sedan infusioneras det gamla bolaget i det nya. I andra avseenden sker inga förändringar. Det nya bolaget har samma funktionärer och samma bolagsordning. För den utomstående lekmannen är det i stort fråga om samma bolag som tidigare.

Ukrnafta gör i målet gällande att den omständigheten att Uknafta inte fick underrättelse om fusionen innebär att allt som har inträffat mellan parterna efter

fusionen år 1996 ska anses vara utan verkan. Enligt Ukrnaftas synsätt skulle alla

rättshandlingar som företagits därefter betraktas som nulliteter. Denna uppfattning

bygger på ett obestyrkt påstående om att vederbörlig universalsuccession på grundval

av främmande rättsordnings personal statut inte skulle godkännas av ukrainsk

lagstiftning. Bland de rättshandlingar som enligt Ukrnaftas synsätt skulle sakna verkan

finns ett stort antal tilläggsavtal. Ett exempel är avtalet Addendum No. 5 daterat den 25

december 1997 enligt vilket Carpatsky Petroleum Corporation skulle överföra s.k. cash

contributions till Ukrnafta uppgående till 500 000 USD. Ytterligare överföringar från

Carpatsky finns avtalade i ett tilläggsavtal daterat den 14 maj 1998. Ett tilläggsavtal av

den 19 maj 1998 angav också att Carpatsky skulle bidra till oljeprodukt! onutrusning

med ett värde av 164 000 USD. Det kan inte vara meningen att också alla dessa avtal

ska bli verkningslösa och så att säga hängande i luften; detta framstår som en

absurditet.

Ukrnaftas påståenden rörande representationskontoret är helt irrelevanta. Avtalen mellan parterna träffades inte genom representationskontoret.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

Närmare om den för sent framställda invändningen om skiljenämndens bristande behörighet

Skiljeklausulen i Addendum 1998 återfinns i artikel 21. som i sin tur ändrar artiklarna

20.4 och 20.5 i JAA. I skiljeklausulen har parterna överenskommit att skiljeförfarandet vid Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut ska handläggas enligt IJNCITRALS regler.

Efter det att avtalsförhållandet mellan parterna hade sönderfallit genom att Ukrnafta

vägrat fortsatt deltagande i oljeexploateringen påkallade Carpatsky II skiljeförfarande.

På första sidan i påkallelseskriften från den 28 september 2007 identifierades

Carpatsky II som ett bolag i Delaware, United States. Också i punkten III A. 5 angavs

att Carpatsky II är inkorporerat i enlighet med lagstiftningen i delstaten Delaware. I ett

särskilt jurisdiktionsbeslut som skiljenämnden meddelade den 22 april 2009 återges på

s. 7 under punkten 13 att parterna, efter förhandlingar mellan ombuden, hade enats om

att sluta ett annat skiljeavtal än det som gällde från början. Ändringen innebar att

parterna kom överens om att i stället för UNCITRALS regler tillämpa Stockholms

Handelskammars Skiljedomsinstituts regler.

Den 13 maj 2008 ingav Carpatsky II statement of claim, dvs. käromålet i skiljeförfarandet. Även i denna skrift identifierades Carpatsky II på

första sidan som ett

Delawarebolag. Den 23 juni 2008 inkom Ukrnafta med svaromål i skiljeförfarandet. I

detta svaromål nämndes inget om jurisdiktionsfrågan eller gjordes invändning mot att

genomgå skiljeförfarande med Carpatsky II på det sätt som man kommit överens om

inför skiljenämnden. Vid denna tidpunkt hade Ukrnafta anlitat ombud i skiljeförfarandet från advokatbyrån Baker & McKenzie. Det kan inte ha varit obekant för denna byrå att USA består av delstater. Trots detta togs frågan inte upp.

Efter att skiljeförfarandet hade pågått i över ett års tid, den 19 december 2008, gjorde Ukrnafta plötsligt gällande att det inte fanns något skiljeavtal mellan parterna. Argumenten som då framställdes är desamma som framställdes i förevarande mål. Det

i /

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

ovan nämnda iurisdiktionsbeslutet av skiljenämnden förmedlar intrycket att Ukrnafta vid denna tidpunkt hade börjat anse att skiljeförfarande! inte utvecklades till deras fordel. Ukrnafta gjorde nämligen utöver invändning om avsaknad av skiljeavtal, också invändning rörande bristande opartiskhet för skiljenämndens ordförande, se stycke 24 i junsdiktionsbeslutet. Ukrnafta begärde också att skiljeförfarandet skulle vilandeförklaras med hänsyn till ett pågående mål i delstaten Texas, se styckena 46-47 i iurisdiktionsbeslutet. Också i målet i tingsrätten har Ukrnafta begärt vilande! orklaring på grund av pågående s.k. discoveryförfaranden i USA, se inlaga från Ukrnaftas ombud till tingsrätten den 24 januari 2011. Ukrnaftas beteende bildar ett tydligt mönster och avslöjar att det finns andra motiv bakom den nu förda talan.

Av § 24 (2) (ii) i reglerna för Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstitut framgår att invändning om skiljeavtalets existens, giltighet eller tillämpning ska framställas senast i svaromålet inför skiljenämnden. Yrkandet i förevarande mål ska således ogillas för det första eftersom någon sådan invändning inte gjordes i svaromålet. Eftersom invändningen framställdes för sent har Ukrnafta förlorat rätten att göra invändning om att skiljeavtal inte föreligger. Om invändningen

inte skulle anses vara för sent framställd, träffades det i vart fall senast genom vad som återges i

junsdiktionsbeslutet ett skiljeavtal mellan parterna inför skiljenämnden. Yrkandet ska således ogillas i vart fall på denna grund.

Närmare om förhållanden som föregick Addendum 1998 och bundenhet till detta avtal redan genom undertecknandet

För det fall tingsrätten skulle anse att invändning om bristande behörighet för

skiljenämnden inte har gjorts för sent. och att skiljeavtal inte heller har uppkommit

genom skiljeavtal som har träffats inför skiljenämnden, vill Carpatsky II anföra

följande.

Den fusion som genomfördes år 1996 var föranledd av att Carpatsky ville byta säte av skatteskäl. En sådan fusion kräver enligt amerikansk rätt ingen underrättelse till

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
AvdeiningS 2011-12-13

borgenärer eller kontraktspartners. Efter fusionen år 1996 förelåg samma ekonomiska förutsättningar som tidigare och samma personer var också involverade i bolaget.

Universalsuccession hade därmed inträffat. Det nya Delawarebolaget var rättsligt sett successor fullt ut och var också samma skattesubjekt som det tidigare Texasbolaget.

Det är därför korrekt att skattenumret fortsatte att vara detsamma.

Organisationsnumret

ändras dock vid en sådan fusion.

Från Ukrnafta görs det gällande att Carpatsky II medvetet fortsatte att utge sig för att

vara Carpatsky 1.1 det sammanhanget vill Carpatsky U anföra följande. Carpatskys vd

Leslie Texas var oljeman med geologisk utbildning från Ungern. Han emigrerade sedermera till USA. Ueslie Texas var en i huvudsak praktisk man utan fallenhet för

juridiska spetsfundigheter. Det nu sagda framgår tydligt vid en läsning av förhöret med

honom inför skiljenämnden. På s. 134 raderna 21 och framåt i förhørsutskriften får

Leslie Texas frågan om han anser att det enligt då gällande amerikansk lagstiftning var

möjligt att helt enkelt byta delstatsregistrering för ett redan existerande bolag. Leslie

Texas svarar att han är säker på att det var det, eftersom det var vad de gjorde på

grundval av rättslig rådgivning och gällande procedurregler.' Av detta följer att det för

Leslie Texas var fråga om ett och samma bolag. Leslie Texas får vidare på s. 135

raderna 15-18 frågan om bytet av delstatsregistrering innebar någon förändring av de dagliga rutinerna, och svarar nekande på detta. Leslie Texas förhållningssätt kan sägas vara liktydigt med det som mindre företagare har inför t.ex. "byte av bolagsnummer".

Leslie Texas betecknade fusionen på samma sätt. Han fortsatte också att underteckna för Carpatsky II med sitt namn och med användande av den gamla stämpeln. Han

trodde inte att detta skulle ha någon betydelse. Efter en tid uppmärksammades att organisationsnumret inte hade blivit rätt i stämpeln och den del som innehöll organisationsnumret täcktes därför över eller skars bort.

Genom de underskrifter och stämplat som Leslie Texas har fogat till avtalen bands Delawarebolaget. Enligt bolagslagstiftningen i Delaware, som är tillämpligt personalstatut för behörighetsfrågor rörande Carpatsky II, räcker det för bundenhet att

en behörig firmatecknare undertecknar för bolagets räkning. Leslie Texas behörighet

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09

Avdelning 5 2011-12-13

att i egenskap av vd ingå avtal för bolagets räkning följer av punkt 8.01 i bolagsordningen för Carpatsky II. Att den stämpel som har använts vid några tillfällen

inte har angett det korrekta organisationsnumret saknar i detta sammanhang betydelse.

Det kan konstateras att Addendum 1998 undertecknades av behöriga firmatecknare.

Avtalet inklusive skiljeklausulen band därmed såväl Carpatsky II som Ukrnafta.

Närmare örn efterföljande förhållanden som ieder till bundenhet till skiljeavtalet

Om tingsrätten skulle finna att bundenhet till skiljeavtalet inte har uppkommit redan

genom undertecknandet av Addendum 1998 har avtalsbundenhet ändå uppkommit genom efterföljande händelser.

När det gäller de av Ukrnafta åberopade vittnesattesterna från Leslie Texas bör

följande poängteras. Vittnesförhör i internationell skiljenämnd går till så att

partsombuden på ömse sidor påverkar vittnen att skriva under attester.

Leslie Texas

vittnesattester upprättades av Ukrnaftas ombud och sändes över till Leslie Texas.

Denne var inte uppmärksam. När sådana vittnesattester ges in till

skiljenämnden har

motparten rätt att åberopa motförhör med vittnet. I det här fallet var det Ukrnafta som

åberopade att Leslie Texas skulle höras inför skiljenämnden. Inför

skiljenämnden

motsade emellertid Leslie Texas de uppgifter som framgick av upprättade attester. Av

förhørsutskriften på s. 136 raderna 13 och framåt framgår att Leslie Texas fick frågan

- om han var medveten om att Ukrnafta gjorde gällande att han avsiktligt hade vilselett

Ukrnafta när det gällde förändringarna av bolagsstrukturen på Carpatskys sida. Leslie

Texas svarade då att han blev mycket förvånad över det påståendet och art

han tvärtom
informerade Leonid Kusch om förändringarna och att dessa var föranledda av
de
fördelar som en Delaware-registrering medförde. Leslie Texas uppgav också
att
ingenting i övrigt förändrades, t.ex. när det gällde de personer hos
Carpatsky som
Leonid Kusch brukade träffa eller de huvudsakliga aktieägare som han kände.
Av detta
framgår således att Leslie Texas talade med Ukrnafta om förändringarna i
Carpatskys
bolagsstruktur. Också längre fram i förhöret se s. 158 raderna 10 och
framåt, fick
Leslie Texas frågan om huruvida Leonid Kusch hade reagerat med oro för hur

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

förändringarna i Carpatskys bolagsstruktur skulle ha påverkat rättigheter
och

skyldigheter för avtalsparterna i JAA. Leslie Texas svarade då att
förändringarna

betraktades som en icke-fråga av både honom själv och Leonid Kusch. Den nu
redovisade inställningen överensstämmer också med vad som uttrycks i
artikel 17.3 i

restated JAA. nämligen att parterna var överens om att förändring på någon
sida

medför att den partens rättigheter och skyldigheter överförs på successor.
Betydelsen

av detta är att Ukrnafta i själva verket inte hade något att invända mot

universalsuccession. Att reglerna om ansvarsgenombrott i delstaten Delaware
skulle ha

påverkat Ukrnaftas vilja att fortsätta avtalsrelationen med Carpatsky II är
inte

sannolikt. Innebörden av sådana regler saknar vanligen helt betydelse för

avtalsslutande, eftersom ansvarsgenombrott under alla förutsättningar
alltid är mycket

svårt att göra gällande.

Det är visserligen inte utrett exakt när Leonid Kusch fick muntliga upplysningar om bolagsstrukturen, men man kan utgå från att han fick sådan information i vart fall i samband med att Leslie Texas tillsammans med representanter för Ukrnafta gjorde resor i fl era länder för att samla in kapital, s.k. fundraising roadshows. Detta framgår av förhørsutskriften på s. 160 raderna 4 och framåt. Det första man gör när man söker kapital hos investerare är att presentera koncernstrukturen. Det är uppenbart att de som var med från Ukrnafta fick höra åtskilliga presentationer med det innehållet.

Det är riktigt att Leonid Kusch har avlidit. Även om Leslie Texas uppgifter inte skulle kunna tas för goda kan Ukrnafta ändå inte ha undgått att förstå att Carpatsky II var ett Delawarebolag. Det finns nämligen ett stort antal handlingar där de rätta förhållandena framgår. På sista sidan i protokollen från Management Committee Meetings återfinns delstaten Delawares sigill. I originalhandlingen är sigillet fullt tydligt och läsbart. Även de fullmakter som utfärdats under åren 2000-2002 inleds med angivande att Carpatsky II är bildat i enlighet med lagstiftningen i Delaware. Det finns också ett dokument som anger att Robert Bensch utsetts till behörig firmatecknare för Carpatsky II, av vilket tydligt framgår att Carpatsky II är ett Delawarebolag.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011 -12-13

När det sedan gäller det brev som Svetlana Vasylets skrev och som i relevant del

återges i skiljedomen stycke 201 kan följande framhållas. Det motförhör som hölls

med Svetlana Vasylets i skiljeförfarandet var framgångsrikt eftersom hon

inledningsvis under förhöret, se s. 11 rad 10 och framåt, hävdade att skrivningen i

brevet bara kan utvisa att hon förstod att det fanns ett kontor i Delaware.
inte att

bolaget hade sitt säte där. Efter att ordföranden i skiljeförfarandet hade
ställt ett flertal

följdfrågor medgav emellertid Svetlana Vasylets slutligen på s. 19 rad] 7
och framåt

att hon förstod att legal address var liktydigt med den plats där bolaget
var registrerat.

Slutsatsen av det som anförts ovan är att Ukmafta således på en rad olika
sätt har känt
till förhållandena i Carpatsky II, utan att reagera mot detta.

UTREDNINGEN

På Ukmaftas begäran har vittnesförhör hållits med Viacheslav Vadymovych
Kartashov, Ukrnaftas chefsjurist sedan år 2003.

Båda parter har åberopat omfattande skriftlig bevisning.

DOMSKÄL

Förutsättningar för tingsrättens prövning

Frågan om skiljemäns behörighet får enligt 2 § lagen (1999:116) om
skiljeförfarande
(skiljeförfarandelagen) prövas av skiljemännen själva. Enligt bestämmelsen
hindrar
detta emellertid inte en domstol från att på begäran av en part pröva
frågan. Av-
paragrafens andra stycke framgår att ett beslut av skiljemännen under
förfarandet, som
innebär att skiljemännen funnit sig behöriga att avgöra tvisten, inte är
bindande. Det nu
sagda leder till slutsatsen att det är domstol som ytterst har att avgöra
frågan om
skiljemännens behörighet. Vid den prövning som nu ska göras är tingsrätten
sålunda
inte bunden av skiljenämndens särskilda jurisdiktionsbeslut den 22 april
2009.

Av 3 § skiljeförfarandelagen framgår att när prövningen av om skiljemännen har varit

behöriga också innefattar en bedömning av skiljeavtalets giltighet, ska skiljeavtal som

utgör en del av ett annat avtal anses utgöra ett särskilt avtal (den s.k. separabilitets

teorin). Det innebär bl.a. att frågan om tillämplig lag för bedömningen av skiljeavtalets

giltighet ska bedömas separat och utan koppling till vad som kan anses utgöra

tillämplig lag för huvudavtalet. Parterna i målet är överens om att frågan om

skiljeavtalets giltighet ska prövas i enlighet med svensk rätt.

Innebörden av Ukraftas talan är att tingsrätten ska fastställa att skiljemännen i det

aktuella skiljeförfarandet inte var behöriga att pröva tvisten mellan parterna i

förfarandet. Grunden för Ukraftas talan är att skiljeavtal över huvud taget inte har

uppkommit mellan de parter som sedermera deltog i det aktuella skiljeförfarandet.

Carpatsky II har å sin sida hävdat att skiljeavtal har uppkommit på endera av flera

angivna grunder. Tingsrätten ska således ogilla Ukraftas talan om domstolen finner

att skiljeavtal har uppkommit på någon av åberopade grunder. Tingsrätten väljer att

pröva denna fråga med utgångspunkt i Carpatsky II:s bestridandegrunder, i nu angiven

ordning:

1. Har skiljeavtal uppkommit redan genom undertecknandet av Addendum 1998?
2. Om skiljeavtal inte skulle anses ha uppkommit redan genom undertecknandet, har

skiljeavtal då uppkommit genom realhandlande och passivitet under tiden - därefter?

3. Om skiljeavtal inte skulle anses ha uppkommit genom realhandlande, har skiljeavtal

då uppkommit genom att Ukrnafta har underlåtit att senast vid svaromålet göra

invändning om att skiljeavtal inte föreligger?

4. Om skiljeavtal inte skulle anses ha uppkommit genom utebliven behörighetsinvändning,

har skiljeavtal då uppkommit genom det avtal som träffats inför skiljenämnden om tillämpliga förfaranderegler?

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09

Avdelnings 2011-12-13

Innan prövningen av dessa frågor genomförs väljer tingsrätten dock att först behandla

frågan om de rättsliga konsekvenserna av den fusion som genomfördes mellan Carpatsky I och Carpatsky II år 1996.

Konsekvenserna av fusionen är 1996

Ukrnafta har ifrågasatt om fusionen år 1996 mellan Carpatsky I och Carpatsky II alls

har blivit gällande i förhållande till Ukrnafta. eftersom Carpatsky II inte underrättade

Ukrnafta om fusionen och de därmed sammanhängande

förändringarna på Carpatsky I och II:s sida. Enligt Ukrnaftas inställning innebär detta

att fortlevnaden av de avtal som gällde mellan parterna före fusionen måste ifrågasättas.

Tingsrätten konstaterar i denna del att frågeställningen om huruvida fusionens

genomförande har skett på ett lagenligt sätt. och därmed ska anses ha fått verkan mot

det ursprungliga bolagets avtalskontrahenter, bör regleras av tillämpligt personstatut.

Personstatutet för såväl Carpatsky I som Carpatsky II är amerikansk rätt. Av den

utredning om innehållet i den amerikanska rättsordningen som har förebringats i målet

framgår inget annat än att dessa regler inte innehåller något krav på att borgenärer eller

avtalsparter måste informeras om att ett bolag - som har skulder eller andra

avtalsförpliktelser - deltar i en fusion för att fusionen ska bli gällande mot dem. Det

sagda gäller även i förhållande till i målet aktuella ukrainska avtalsparter. I målet är därför inte annat visat än att fusionen mellan Carpatsky I och Carpatsky II har fått sådan verkan att Carpatsky II har inträtt i samtliga rättigheter och skyldigheter som före fusionen tillkom Carpatsky I, och att Carpatsky I genom fusionen har upphört att existera som självständigt rättssubjekt.

Vid tidpunkten för den fusion som genomfördes år 1996 - som alltså innebar att

Carpatsky I i sin helhet gick upp i Carpatsky II - gällde mellan Carpatsky I och

Ukrnafta en skiljeklausul enligt vilken tvister mellan parterna skulle lösas genom skiljeförfarande i Kiev, Ukraina. Fusionen kan därmed inte under några förhållanden

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

anses ha inneburit att det på grund av universalsuccession uppkom ett skiljeavtal

mellan Carpatsky II och Ukrnafta med innebörden att tvister mellan parterna skulle

avgöras genom svenskt skiljeförfarande.

Har skiljeavtal uppkommit redan genom undertecknandet av Addendum 1998?

Den skiljeklausul som utpekar svenskt skiljeförfarande tillkom först i och med Addendum 1998, dvs. ca två år efter fusionens genomförande. Ukrnafta har i denna del hävdats att undertecknandet av avtalshandlingar efter fusionen inte har lett till några bindande avtal eftersom det redan upplösta och således obefintliga bolaget Carpatsky I är PNG:s och sedermera Ukrnaftas medkontrahent. Det har därmed enligt Ukrnafta inte heller uppkommit något giltigt skiljeavtal mellan parterna i målet genom undertecknandet av Addendum 1998.

Enligt vad som ovan anförts om separabilitetsteorin ska den skiljeklausul som ingick i Addendum 1998 anses utgöra ett separat avtal på vilket svensk rätt ska tillämpas, bl.a. vid prövning av frågorna om avtalets förefintlighet och giltighet. Frågan om avtalsbundenhet beträffande skiljeklausulen har uppkommit genom undertecknandet av Addendum 1998 ska således avgöras med tillämpning av svensk avtalsrätt.

Den grund som Ukrnafta måste anses ha åberopat för att avtalsbundenhet inte har

uppkommit kan närmast beskrivas som motiwillfarelse. Frågan om giltigheten av

rättshandlingar som har ingåtts på felaktiga förutsättningar har diskuterats i den

rättsvetenskapliga litteraturen (se bl.a. Adlercreutz och Mulder, Avtal, 12 uppl. 2009

och Ramberg och Ramberg, Allmän avtalsrätt, 8 uppl. 2010). Med ledning härav bör

följande förutsättningar föreligga för att motiwillfarelse hos en part ska föranleda

överksamhet av avtalet. Det ska i de typiska fallen föreligga en upplysningsskyldighet

beträffande den omständighet som parterna tvistar om och den upplysningsskyldige

ska ha haft kännedom om omständigheten. Motparten ska vidare ha saknat kännedom

om omständigheten och omständigheten ska ha varit av betydelse för dennes beslut att

•f'

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

ingå avtalet. Den upplysningsskyldige ska slutligen ha insett såväl motpartens
bristande kännedom som omständighetens betydelse för dennes avtalsvilja.

Förändring av en parts rättsliga ställning är i och för sig en sådan uppgift som parten

bör informera en motpart om i samband med ingående av avtal.
Omständigheterna

kring fusionen har naturligtvis varit kända för Carpatsky II. och Carpatsky II har inte

lyckats visa att Ukrnafta kände till fusionen redan vid undertecknandet av Addendum 1998. Frågan är då vilken betydelse fusionen och dess följder kan antas ha haft för

Ukrnaftas vilja att ingå skiljeavtal.

Uppgifterna från Carpatsky II om bakgrunden till den fusion som ledde till att

Carpatsky I uppgick i Carpatsky II - vilka i sig inte har bestritts av Ukrnafta och därför

får utgöra utgångspunkt för den fortsatta bedömningen - ger vid handen att fusionen

har haft som huvudsakliga syften att göra Carpatsky I mer attraktivt för investerare och

därtill försätta bolaget i ett skattemässigt mera gynnsamt läge genom registrering i

delstaten Delaware. Utredningen i målet visar heller inget annat än att Carpatsky II i

allt väsentligt kom att ha samma ägarstruktur och bolagsordning, samma verksamhet

och samma bolagsledning som Carpatsky I hade haft före fusionen. Verksamheten

bedrevs också fortsättningsvis från samma kontor med adress i delstaten Texas.

Redan genom vad som nu har sagts framstår den reella innebörden av fusionen som en

åtgärd som i praktiken har varit begränsad till ett byte av registreringsort för bolaget

Carpatsky. Vad Ukrnafta har anfört om administrativa och legala krav på utländska

bolag i Ukraina samt om skillnader i delstaten Delawares regler för

bolagsföreträdares
ansvars genombrott jämfört med motsvarande regler i delstaten Texas
förändrar inte
den bedömningen. Vid bedömningen av den betydelse som uppgiften om fusionen
kan
antas ha haft för Ukrnafta vid ingående av skiljeavtalet bör dessutom
omständigheterna
kring den huvudsakliga avtalsrelationen mellan parterna vägas in. Härvid
konstaterar
tingsrätten att det avtal som år 1995 inledde samarbetet mellan Carpatsky I
och PNG,
och sedermera Ukrnafta – JAA – rör en råvaruutvinning som förutsatte en
långvarig
avtalsrelation med långtgående ömsesidiga åtaganden och förpliktelser.
Enligt

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 201] -12-13

ostridiga uppgifter fortsatte samarbetet på de villkor som parterna
överenskommit

genom JAA och ett anta] tilläggsavtal också för tiden efter fusionen, i
vart fall så långt

fram som till år 2006. Tingsrätten har redan konstaterat att fusionen har
inneburit att

Carpatsky II rättsligt inträdde i Carpatsky I:s tidigare rättigheter och
skyldigheter. Med

hänsyn till vad som nu sagts kan Carpatsky II sägas ha även i praktiken
till fullo inträtt

i den roll som Carpatsky I intog vid ingåendet av JAA år 1995.

Mot bakgrund av vad som nu sagts finner tingsrätten att uppgiften om
fusionen mellan

Carpatsky I och Carpatsky II inte kan anses ha haft sådan betydelse för
Ukrnaftas

avtalsvilja att bolagets påstådda villfarelse om förhållandena ska leda
till att ett

bindande skiljeavtal mellan Ukrnafta och Carpatsky II inte har tillkommit
redan genom

undertecknandet av avtalshandlingarna. Behörigheten för de företrädare som för

parternas räkning ingick Addendum 1998 har inte ifrågasatts. Giltigt skiljeavtal

uppkom således redan genom undertecknandet av Addendum 1998 och skiljemännen

har på grund härav varit behöriga. Käromålet ska därmed ogillas redan på denna grund.

Tingsrätten väljer trots denna bedömning att gå vidare i prövningen och då med det hypotetiska antagandet att avtalsbundenhet inte uppkommit redan genom undertecknandet. Tingsrätten ska då pröva om skiljeavtal har uppkommit också på någon annan av de av Carpatsky II åberopade grunderna, enligt den ordning som angetts ovan.

Har skiljeavtal i vart fall uppkommit genom realhandlande och passivitet under tiden efter fusionen?

Som framgått ovan har den avtalsrelation som grundlades genom JAA år 1995, och

som genom ett antal tilläggsavtal löpande har uppdaterats och modifierats, i praktiken

fortsatt att tillämpas mellan Carpatsky II och Ukrnafta efter fusionen. Carpatsky II har

under åberopande av detta förhållande hävdat att Ukrnafta under den tidsperiod som

följde på undertecknandet av Addendum 1998 och som pågick fram till

skiljeförfarandet vid flera tillfällen har fått del av uppgifter som har gjort att Ukrnafta

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011 -12-13

har fått kännedom om fusionen mellan Carpatsky I och Carpatsky II. samt att Ukrnafta

genom att inte göra invändning mot detta förhållande har blivit bundet av det aktuella

skiljeavtalet. Ukmafta har bestritt att bolaget har fått sådan kännedom.

Det är Carpatsky II som har bevisbördan för att Ukrnafta har fått kännedom om

fusionen under den angivna tidsperioden. Det kan därvid konstateras att uppgiften att

Carpatsky Petroleum Corporation har bildats med tillämpning av lagstiftningen i

delstaten Deiaware. och att bolaget dessutom är registrerat i denna delstat, har

förekommit i ett flertal dokument som Ukrnafta har tagit del av, bl.a. mötesprotokoll

från s.k. Management Committee Meetings. fullmakter för bolagsföreträdare samt

påkallelsekriften i skiljeförfarandet. Slutsatsen att Ukrnafta också har förstått

informationen stöds av det brev som Ukrnafta under år 2005 skickade till den

ukrainska regeringen, i vilket Ukrnafta självt har påpekat den förändrade registreringsarten för Carpatsky Petroleum Corporation. Vittnet Viacheslav

Vadymovych Kartashov har också inför tingsrätten bekräftat att uppgifterna i

fullmakterna observerades av Ukrnafta men att man därav drog slutsatsen att

registreringen i Deiaware endast var resultatet av ett byte av säte som i sig saknade

betydelse för Ukmafta. Carpatsky II har med hänsyn till vad som nu redovisats enligt

tingsrättens mening fullgjort sin bevisbörda i så måtto att det är visat att Ukmafta

under den aktuella tidsperioden har fått kännedom om fusionen, i vart fall senast vid

utgången av år 2002 då den sista av de i målet åberopade fullmakterna är

daterad.

Genom Kartashovs vittnesuppgifter är det i och för sig endast utrett att informationen

om detta nådde ledningen för Ukrnaftas juridiska avdelning. Det måste dock

förutsättas att informations- och beslutsvägarna inom ett bolag av Ukrnaftas storlek var

sådana att uppgifter som lämnades till Ukrnaftas juridiska avdelning också sedermera

nådde behöriga beslutsfattare inom bolaget.

Det är ostridigt att Ukrnafta före den 19 december 2008 inte reagerade på uppgifterna

om en fusion. Tvärtom fortsatte Ukrnafta att med vetskap om fusionen under flera år

tillämpa avtalen i förhållande till Carpatsky II. Frågan är då om Ukrnafta, med den

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

kännedom om förändringarna avseende Carpatsky I och Carpatsky II som tingsrätten ovan har funnit visad, ska anses ha blivit bundet av skiljeavtalet.

Utrymmet för avtalsbundenhet genom passivitet är begränsat. En omständighet som

kan tala för att sådan bundenhet trots allt uppstår är att det föreligger tidigare

affärsförbindelser mellan parterna (se Adlercreutz och Mulder. a. a. s. 29). En part som

under sådana förutsättningar får kännedom om förändringar på motpartssidan som kan

få konsekvenser för avtalsförhållandena mellan parterna bör alltså kunna välja att göra

invändning om avtalens fortsatta giltighet. Väljer parten å andra sidan att stå fast vid

ingångna avtal. t.ex. genom att fortsätta att fullgöra avtalens

förpliktelser, bör fortsatt

bundenhet till ingångna avtal kunna uppstå. Det kan i och för sig hävdas att sådan

fortsatt aktiv avtalstillämpning i själva verket utgör ett realhandlande. Det får anses

mera tveksamt om en renodlad passivitet kan leda till avtalsbundenhet, t.ex. i ett sådant

avtalsförhållande som inte innebär att parten infriar förpliktelser förrän långt senare

eller kanske bara under vissa förutsättningar.

Vid skiljeavtal aktualiseras avtalsinnehållet vanligen först när tvist uppstår om

huvudavtalet. Det är därför knappast möjligt att genom realhandlande tillträda ett

skiljeavtal innan skiljeförfarandet har inletts eller i vart fall aktualiserats mellan

parterna. Med hänsyn till innebörden av den inställning som Ukrnafta har intagit i det

förevarande målet, nämligen att Carpatsky II är fel avtalspart, måste emellertid enligt

tingsrättens mening även sådant realhandlande som hänför sig till den huvudsakliga

avtalsrelationen mellan parterna vägas in i bedömningen av om bundenhet till

skiljeavtalet har uppstått. Hur Ukrnafta har agerat i fråga om avtalsrelationen till följd

av JAA och därtill kopplade tilläggsavtal måste därför ges stor betydelse för frågan om

huruvida Ukrnafta har tillträtt skiljeavtalet under tiden från undertecknandet av

Addendum 1998 fram till inledandet av skiljeförfarandet.

Det kan då konstateras att avtalsrelationen med anledning av huvudavtalet och

tilläggsavtalen har fortsatt även efter år 2002, dvs. under den tid som Ukrnafta haft

kännedom om fusionen. Inom ramen för den huvudsakliga avtalsrelationen har ett

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelnings 2011-12-13

flertal löpande förpliktelser infriats utan att Ukrnafta invänt eller på annat sätt ifrågasatt förefintligheten av ett avtalsförhållande mellan Ukrnafta och Carpatsky II. Till följd härav måste Ukrnafta anses ha tillträtt det nu ifrågasatta skiljeavtalet genom realhandlande.

Käromålet skulle således ogillas även på denna grund, tor det fall den av tingsrätten först prövade bestridandegrunden inte skulle ha ansetts leda till ett ogillande.

Tingsrätten väljer trots tidigare ställningstaganden att också pröva frågan huruvida Ukrnafta har förlorat sin rätt att göra jurisdiktionsinvändning genom att invändningen inte har framställts i rätt tid.

Har Ukrnafta i vart fall förlorat sin rätt att göra jurisdiktionsinvändning eftersom sådan invändning inte har framställts i rätt tid?

Invändning om bristande jurisdiktion för skiljemännen utgör en sådan invändning om förfarandehinder som måste framställas inom viss tid sedan skiljeförfarandet inletts; Görs invändning inte inom sådan tid har den part som vill åberopa hindret förlorat möjligheten att göra detta.

Skiljeförfarandet vid Stockholms Handelskammarers Skiljedomsinstitut inleddes genom påkallelse av Carpatsky II den 28 september 2007.1 ett svar på påkallelsen från Ukrnafta den 28 november 2007 angavs att det mellan parterna hade träffats en överenskommelse innebärande att det för skiljeförfarandet skulle tillämpas

de
förfaranderegler som utfärdats av Stockholms Handelskammars
Skiljedomsinstitut.
Enligt § 24 (2) (ii) i dessa regler ska invändning om skiljeavtalets
existens, giltighet
eller tillämpning framställas senast i svaromålet inför skiljenämnden.

Ukrnafta ingav svaromål i skiljeförfarandet den 23 juni 2008. Det är
ostridigt att
Ukrnafta gjorde invändning om skiljemännens behörighet först den 19
december 2008,
dvs. nästan sex månader efter det att svaromålet ingavs. Ukrnafta har
emellertid i detta

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning S 2011-12-13

avseende hävdar att rätten att framställa sådan invändning endast kan
prekluderas om

det förhållande som ligger till grund för invändningen var känt för parten.
Enligt

Ukrnafta har invändning gjorts så snart som omständigheten att Carpathy
Petroleum

Corporation hade genomgått en fusion blivit kända för Ukrnafta.

Tingsrätten har tidigare funnit att Ukrnafta måste anses ha fått kännedom
om fusionen
senast vid utgången av år 2002. Även om denna bedömning inte skulle anses
giltig,
konstaterar tingsrätten att det genom de vittnesuppgifter som Viacheslav
Vadymovch
Kartashov lämnat måste anses utrett att Ukrnafta har fått kännedom om
fusionen i vart
fall genom de dokument och den dokumentförteckning som Carpathy II inom
ramen
för skiljeförfarandet överlämnade i augusti 2008. Den tid som förflutit
mellan augusti
2008 fram till den 19 december 2008 är så lång att Ukrnafta genom detta
dröjsmål
måste anses ha framställt sin invändning om bristande behörighet för sent.
Detta gäller
oberoende av om frågan prövas med tillämpning av relevanta bestämmelser i
Stockholms Handelskammars Skiljedomsinstituts förfaranderegler eller
enligt
allmänna skiljedomsrättsliga principer.

Käromålet skulle således ogillas även på denna grund, för det fall någon av de av tingsrätten tidigare prövade bestridandegrunderna inte skulle ha ansetts leda till ogillande. Vid sådana förhållanden finner tingsrätten att det saknas anledning att pröva också den sista bestridandegrunden, dvs. att ett skiljeavtal ska ha träffats genom en mellan parterna träffad överenskommelse inför skiljenämnden.

Rättegångskostnader m.m.

Vid denna utgång i målet ska Ukrnafta ersätta Carpatsky II dess rättegångskostnader.
Om det beloppet råder inte tvist.

Utgången i målet medför också att den i mål nr T 3294-09 meddelade tredsdomen ska undanröjas.

STOCKHOLMS TINGSRÄTT DOM T 17345-09
Avdelning 5 2011-12-13

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 4011).
Överklagande, ställt till Svea hovrätt, ska ha kommit in till tingsrätten senast den 3 januari 2012. Prövningstillstånd krävs.

Mats Dahl ns \Vieslander

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR ÖVERKLAGANDE

Den som vill överklaga ungsrättens dom. eller ett i domen intaget beslut, ska göra detta skriftligen. Skrivelsen ska skickas eller lämnas till tingsrätten, överklagandet prövas av den hovrätt som finns angiven i slutet av domen.

Överklagandet ska ha kommit in till tingsrätten inom tre veckor från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. anslutningsöverklagande) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till tingsrätten och det måste ha kommit in till tingsrätten inom en vecka från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

Samma regler som för part gäller för den som inte är part eller intefvenient och som vill överklaga ett i domen intaget beslut som angår honom eller henn-e. I fråga om sådant beslut finns död: inte någon möjlighet till anslutningsöverklagande.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i hovrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Hovrätten lämnar prövningstillstånd om

1.
det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
 2.
det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som tingsrätten har kommit till,
 3.
det är avvikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
 4.
det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.
- Om prövningstillstånd inte meddelas står tingsrättens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till hovrätten varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Bilaga

- DOM I TVISTEMÅL

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

uppgifter om

1.
den dom som överklagas med angivande av

tingsrättens namn samt dag och nummer för domen,

2.

parternas namn och hemvist och om möjligt deras postadresser, yrken, personnummer och telefonnummer, varvid Darterna btränns klagande respektive motpart,

3.

den ändring av tingsrättens dom som klaganden vill få till stånd,

4.

grunderna ("skälen) för överklagandet och i vilket avseende ungsrättens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,

5.

de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt

6.

de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i hovrätten inte lagts fram tidigare, ska klaganden i mål där förlikning om saken är tillåten förklara anledningen till varför omständigheten eller beviset inte åberopats i tingsrätten. Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stallet, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i hovrätten.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns morparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad. Ytterligare upplysningar lämnas av tingsrätten. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen. Örn m tidigare informerats om att förenklad delgivning kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

HÖR RATT J-JEN SÖM Y- JI ÖVERTAGA HOVRÄTTENS AVGÖRANDE SKA GÖRA DETTA GENOM ATT SKRIVA TILL HÖGSTA DOMSTOLEN.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till hovrätten. Den ska ha

kommit in till hovrätten senast den dag som anges i slutet av det

överklagade avgörandet.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningstillstånd endast

1.

om det är av vikt för ledningen av rättstillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen, eller

2.

om det finns synnerliga skäl till en prövning, såsom att det finns grund för resning eller att domvilla förekommit eller att målets utgång i hovrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandet skall innehålla uppgifter om

1.

klagandens namn, adress och telefonnummer,

2.

det avgörande som överklagas (hovrättens namn och avdelning samt dag för avgörandet),

3.

den ändring i avgörandet som klaganden yrkar,

4.

varför klaganden anser att avgörandet ska ändras,

5.

de omständigheter som klaganden åberopar till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas,

6.

de bevis som klaganden åberopar och vad som ska styrkas med varje bevis.